

Анвар Обиджон

Қоринботир

(дэстон)

Ўрмон. Саҳнанинг тўриси дарахтзор, ўртада каттакон
тўнка, ўнг четда тўп бўлиб ўсган майманчак. Уёқ-буёқ-
қа аланглаганича Қуёнхон кириб келади, атрофга то-
вуш қилади.

ҚУЁНХОН:

— Қуёнжо-о-н! Қаердасан, укагинам? Тагин адашиб
қолмагин, миттивой.

Бу ер гулшан боғ эмас,
Бу ер тиканзор ўрмон.
Бунда меҳр қалбаки,
Қонуниям ғирт ёлғон,
Укажоним, адашма!

Адашганга яхшилар
Қўмаклашар ҳар маҳал.
Бизда дарров ем бўлар
Биров чалғиб қолса сал,
Укажоним, адашма!

Хавфли эмас Қўрсичқон,
Қўзи очиқ кўрдан қўрқ.
Барча кўрлар номидан
Иш кўрувчи зўрдан қўрқ,
Укажоним, адашма!

«Эрк ва Адолат» сўзи
Безар бизнинг байроқни.
Асли байроқ кийдириб

Ниқоблашган таёқни,
Укажоним, адашма!

ОВОЗ:

--- Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

Қуёнхон чўчиб товуш келган томонга қарайди. Майманчак ортидан юм-юмалоқ махлуқ кўтарилди бошлайди. Унинг кўзлари косадай, бесўнақай оғзи иршайган, думи шабадада латтага ўхшаб ҳилпираб турибди. Қуёнхон қўрқиб тисарилади.

ҚУЁНХОН:

Вой-дод! Бу нима бало? Ёрдам берингла-а-р! *(Шилқ этиб беҳол йтириб қолади).*

ҚУЁНЖОН:

(Майманчак ортидан иршайиб бўй кўрсатади). Ве-ха-ха. Ҳушингдан кетиб қолмадингми, опа?

ҚУЁНХОН:

(Сал йиғи келиб). Қоч, укажон! Тезроқ қочсанг-чи! Апани ажина еб қўймасин сени. Қоч деяман!

ҚУЁНЖОН:

Дадил эдинг, тилнинг бурро, қақажон,
Энди қалт-қалт титрайсан, опажон.
Худойим заи берган экан юракдан,
Ажинани фарқдоламасанг пуфакдан.

ҚУЁНХОН:

Нима дединг,
Қанақа пуфак?

ҚУЁНЖОН:

Кўринсан ку,
Шунақа пуфак.

ҚУЁНХОН:

Ахир пуфак нима ўзи,
Мунча катта оғзи, кўзи?

Қуёнжон пуфакнинг думини ўсиқ шохга диккайтиб илиб, опасининг ёнига ўтади.

ҚУЁНЖОН:

Бугун бизнинг ўрмонга
Тутун пуркаб, дириллаб,
Келди темир арава
Оч ҳайвондек зириллаб.
Тушди ундан тўрт одам:
Ота, она,

қиз-ўғли.

Сават ушлаб, бутазор —
Томон келишди тўғри.
Ота терди майманчак,
Она терди майманчак.
Қизи эса ўйнади
Шохни қилиб ҳайинчак.
Ёлғиз қолиб ўғилча
Хўп зерикди, уфлади.
Чўнтагидан охири
Ичак олиб, пуфлади.
Пуфламасдан илгари
Ичакча эди тилдек.
Ишиб-ишиб, шу десанг,
Бўлди қориндор филдек.

ҚУЁНХОН:

Демак жинлар макрини
Кўзинг билан кўрибсан.
Тўрт ажина учраса,
Одамлар деб юрибсан.
Одам ҳатто аждарни
Еб ташлар, «гўшт» десанг бас,
Аммо ўзи фил тугул,
Ит ясашга қодирмас.

ҚҰЁНЖОН:

Фил ясади демадим,
Филдек нарса ясади.
Кейин лойдап гул чизиб,
Гуё уни безади.
Мақтаган вақт қизчага
Қўриб қўй деб пуфакни,
Қизча деди эрмаклар:
«Э, йўқот бу гумбакни!»
Сўнгра чўпак отганди,
Нақ мўлжалга санчилди.
«Пақ!» этди-ю, пуфак йўқ,
Бир ҳамлада янчилди.

ҚҰЁНХОН:

(Укасини қучиб)
Йўқ, сени жин чалибди,
Алжирама, укажон.
Филни битта чўп билан
Янчиб бўлмас ҳеч қачон.

ҚҰЁНЖОН:

Эшитмасин Бўрилар,
Опа, секинроқ бақир.
Филдек нарса деяпман,
Фил деганим йўқ ахир.

ҚҰЁНХОН:

Ука, гапинг пойма-пой,
Ёрилди дейсан пуфак,
Унда бу-чи? Бу нима?
Мени қилма кўп тентак.

ҚҰЁНЖОН:

Бу бошқаси,
тушун-да,
Ёрилгани — у бўлак.
Қизча кетгач, болакай —
Олди яна бир ичак.

Униям зўр ишириб,
Думига ип боғлади.
Катта оғиз, кўз чизиб,
Ўз вақтини чоғлади.
Кулди:
— Номинг бугундан
Қоринботир бўлсин, деб.
Ўрмондаги ҳайвонлар
Сендан қўрқиб ўлсин, деб.
Кейин фикри чалғиди,
Қувлаб кетди капалак...
Шундоқ қилиб, опажон,
Менга қолди бу пуфак.

Ташқаридан бегона овозлар эшитилади.

БИРИНЧИ ОВОЗ:

Ир-р-р!

ИККИНЧИ ОВОЗ:

Бў-ў-ў-!

ҚҰЁНХОН:

(Узоққа бўйланиб)

Ука, тезроқ қочайлик,
Келар пошшомиз Шерхон.
Таёқ ушлаб ёнида
Вазири Айиқ полвон.

ҚҰЁНЖОН:

(Аламнок)

Ўзи қандай ҳайвонмиз,
На уён, на буёнлик.
Ростин айтсам, опажон,
Жонга тегди қуёнлик.
Доим қўрқиш, беркиниш,
Тақдирдан фол очамиз.
Шерхон битта, биз мингта,
Қачонгача қочамиз?

(Пуфакка қараб қўйиб, муғамбирона кўз сузади).

Мана, Қоринботир бор,
Кел, юракни тоблайлик.
Бирон марта бизлар ҳам
Шу зўрларни боппайлик.

ҚУЁНХОН:

Ҳой, ақлдан оздингми?
Шерхон қайда, биз қайда!

ҚУЁНЖОН:

Қўпинча куч-қудратмас,
Ақлдан келар фойда.

(Жўшқин кайфиятда опасининг қулоғига нималарнидир шивирлайди).

ҚУЁНХОН:

Ҳазилингни қўйсанг-чи,
Нима, жондан тўйдингми?

ҚУЁНЖОН:

Ҳали шундай режани
Сен ҳазилга йўйдингми?
Қўрқма, опа, мен борман,
Айтганимни қилсанг бас.
Маккор бўлсак бўпмиз-да
Вахшийликка қасдма-қасд.

ҚУЁНХОН:

Эҳтиёт шарт, укажон,
Кел, бетингдан бир ялай.
Барибир сал қўрқяпман,
Улар йиртқич ҳарқалай.

(Қучоқлашиб ўпишадилар).

ҚУЁНЖОН:

Фил ясама пашшадан,
Титрайверма, энди бор.
Қанча дадил курашсанг,
Омад шунча бўлар ёр.

Қуёнхон кетади, Қуёнжон майманчак ортига яширинади. Нариги ёқдан Шер билан Айиқ кириб келади, Шер ҳансираб тўнкага ўтиради, Айиқ таёқни чангаллаб ёнида қўққаяди.

ШЕР:

— Уф-ф, силлам қуриб кетди. Ёрдам берингла-а-р, деган товуш шу томондан келувдими ўзи?

АЙИҚ:

— Худди шу атрофдан эшитилувди. Менимча кийикнинг боласи бўлса керак.

ШЕР:

Қолдик қандай замонга,
Шоҳ бўлсаму мен буюк,
Ташна қилса гўштига
Ҳатто молфеъл бир Қийик.

АЙИҚ:

Сурбетликни қаранг-а,
Ўзи ёрдам сўради.
Сиз ёрдамга келганда,
Нега жуфтак уради?

ШЕР:

Вазир бўлмай ўл, Айиқ,
Қорним очди жа ёмон.
Кирпи-мирпи тутсанг-чи,
Лоақал илон-пилон.

АЙИҚ:

Қизиқсиз-а, хўжайин,
Илонни топай қайдан?
Қочар ҳатто суварак
Сиз билан биз бор жойдан.

Югуриб Қуёнхон ўта бошлайди. Айиқ уни чалиб йи-
қитиб, таёғи билан курагидан эзади.

ҚУЁНХОН:

(*Етган жойидан Шерга боқиб инграйди*). Ассалому
алайкум, шоҳим.

ШЕР:

(*Яланиб сўлак ютади*). Вуалайкум ассалом.

АЙИҚ:

Бахтлисиз-да, хўжайин.
Сўрасангиз илонни,
Тангрим марҳамат қилиб
Юборибди қуённи.

ШЕР:

Фуқарони ранжитма,
Аввал арзин эшитай.
Гапида туз бўлмаса,
Унда шартта тинчитай.

АЙИҚ:

Буларда туз, бурд борми,
Олдингизда мулойим.
Фикрлашса ўзаро,
Танқид-танқид ҳар доим.

ШЕР:

Ҳой, разир, кўп берилмагин сарқитга,
Бизда ҳеч ким қарши эмас танқидга.
Токи мен бор — бордир эрк ва адолат,

Сенлар боис ёғар тахтга маломат.
У Бўрсиқми, Қаламушми, Чигиртка,
Танқид қилсин,

хатомни айтсин тикка.
Ҳақ бўлса у, тан берамиз жойида,
Ҳақ бўлмаса, уни ейиш — қоида.

АЙИҚ:

(*Тиржайиб Қуёнхонни бўшатади*)
Бўпти, Қуён, гапиравер арзингни,
Кейин тўлаб қўясан жон қарзингни.

ҚУЁНХОН:

Совуқ хабар айтмоқчиман, о шоҳим!
Оғир ботса кечиргайсиз гуноҳим.

ШЕР:

Совуқ хабар?
Гапни чўзмай тезроқ айт!
Гуноҳингни падарига минг лаънат!

ҚУЁНХОН:

Бизнинг тўкин ва обод,
Дунёдаги энг озод
Доруломон ўрмонда,
Майманчакзор томонда
Евуз махлуқ юрганмиш,
Қоплонни еб кўрганмиш.
Сўнг ютиб тўрт йўлбарсни,
Ун жайрон, қирқ қўтосни,
Берётганмиш тишга зеб,
Энди шоҳни ейман деб.

ШЕР:

(*Сал безовталаниб*)

Эҳтиётдан айт бизга
Уша ёвнинг исмини...

АЙИҚ:

Шоҳим унинг бошин ер,
Мен орқароқ қисмини.

ҚУЁНХОН:

Бахтимизга, хоқоним,
Бўлинг ғолиб ва омон.
Ёвга ҳушёр боқсангиз,
Чамам, кўрмайсиз зиён.
Уша аблаҳ ҳайвонхўр
Қўп балога қодирмиш.
Насли, жинси нотаини,
Исми Қоринботирмиш.

ШЕР:

(Кўзи ғилдираб)

Бай-бай-бай-бай!
Намунча —
Оти хунук ўзидан?!

АЙИҚ:

(Ўзича)

Қўрқинч ҳийди келяпти
Хўжайиннинг сўзидан.

Шу маҳал Қуёнжон майманчак ортидан пуфакни қи-
мирлатиб наъра тортади.

ҚУЁНЖОН:

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

Олакўз пуфакни кўриб, Шер сесканиб ўрнидан тура-
ди. Айиқ гўлайиб орқага чекинади. Қуёнхон жўрттага
Шернинг пинжига суқулади.

ҚУЁНХОН:

Қўрқиб кетяпман, шоҳим. Уша Қоринботир шу бўл-
масин!

ШЕР:

(Тили ғўлдираб). Қў-қў... қўрқма, фуқаро. Ўр... ўр...
ўрмонда ҳукумат бор, қонун бор.

АЙИҚ:

(Саросималаниб). Тушлик вақти бўпқолди, хўжайин.
Менга бошқа хизмат йўқми? (Кетмоқчи бўлади).

ШЕР:

Қимирлама,
Ҳе, ўпка!
Ўз ҳаддингда тур, вазир!
Сенга текин тушликни
Қўрсатаман мен ҳозир.
Қани, мундоқ бери кел,
Олдинга ўт бир қадам.

АЙИҚ:

Шоҳ олдини тўсма деб
Насиҳат қилган дадам.

ШЕР:

Э, дадангни қараю,
У қўрқоқки — сен қўрқоқ.
Ботир бўл деб панд айтса
Ўларқанми у маймоқ?

Бориб Айиқнинг таёғини тортиб олади, аямасдан са-
валай кетади.

АЙИҚ:

Мен-ку қўрқоқ эмасман,
Фақат ўйлайман тиниқ.
Ҳозирча бу душманнинг
Зоти тугал ноаниқ.
Энг ёмони — биз унинг
Кучи қанча — билмаймиз.
Вақтинчага чекинсак,
Асло хато қилмаймиз.

ҚУЕНХОН:

Билайлик не эканин...
Қоринботир дегани —
Шу бўп чиқса мабодо,
Унда ишимиз расво:
Қочсак, қувиб тутади,
Ҳамла қилсак, ютади.

АЙИҚ:

Тахминан ўйлаб кўрсак,
Тегмасмикан жим турсак?

ҚУЕНХОН:

Ажабмаски ҳозир қорни тўқ бўлса,
Шундан кайфи чоғу кўзи лўқ бўлса.
Балки бизни солди очик қамоққа,
Кечқурунроқ қорни очса емоққа.

ШЕР:

(Айиққа таёғини бериб, яна тўнкага ўтиради).

Балки ўша Қоринботир бу эмас...
Кепқолсайди бирон жонзот ярамас,
Гап чалғитиб, суриштириб кўрардик,
Аниқ жавоб беролмаса, урардик.

ҚУЕНХОН:

Ақлингизга офарин,
Гапингиз тўппа-тўғри.

АЙИҚ:

Авлиёсиз, хўжайин,
Ана, келяпти Бўри.

Бўри хиргойи қилганича хуш кайфиятда кириб келиб,
четдаги дарахтни илҳомланиб қучоқлайди, куйлашда да-
вом этади.

БҮРИ:

Жон Қуён, тўлпоқ Қуён,
Ҳаммани ҳайрон қиласан.
Нега дуч келсак қочиб,
Акангни сарсон қиласан?

Зоти паст Тулки еса,
Охири армон қиласан.
Бўрини оч қолдириб,
Номини ҳайвон қиласан.

АЙИҚ:

Хў, ҳайвон!

БҮРИ:

(Шошиб қарайди)

Лаббай, полвон.

АЙИҚ:

Анқайма, оёқни ўп.

БҮРИ:

Хўп дедик-ку, хўп.

Тез келиб Айиқнинг оёғига ташланади.

АЙИҚ:

(Бўрини тепиб)

Буёқда шоҳ турибди,
Атрофга бир қара-да.

БҮРИ:

Унда бу кир оёғинг
Нима қилар орада?

(Энди бориб Шернинг оёғига йиқилади)

Манавини оёқ деса бўлади,
Пок-харомни фарқлашда кўп ҳушёрман,
Бундай тоза, бундай тансиқ оёқни
Упишгамас, ялашгаям тайёрман.

(Оёқни ялаб бош кўтаргач, Қуёнхонни кўради)

О, Қуёнхон, азизим!
Омонмисан, бормисан?
Ёки менинг меҳримсиз
Чангалзорда хормисан?

ҚУЁНХОН:

(Кесатиб)

О, қаёқда юрувдинг?
Кўзим учиб турувди.

БҲРИ:

(Фотиҳага қўл очади)

Омин! Ўзингдан кўпай!
Кел, кетингга бир тепай.

ШЕР:

Бас қил! Ҳозир шартмас тепишмоқ!
Эшит, айтай сенга топишмоқ.

БҲРИ:

Ҳукмдорим, қулоғим сизда,
Ечворамиз жумбоқни тезда.

ШЕР:

Оёғиям йўқ,
Қулоғиям йўқ.
Қорни қанор,
Оғзи омбор.

Кўзи катта,
Думи латта.

АЙИҚ:

Топсанг — ҳай-ҳай!
Топмасанг — вай-вай!

БҲРИ:

Топишмоқни топдим аниқ.

ШЕР:

Хўш, нима у?

БҲРИ:

Зоғорабалиқ!

ШЕР:

(Айиққа)

Мукофот бер созлаб,
Жавобига мослаб.

Айиқ Бўрини додлатиб таёқда савалайди.

АЙИҚ:

Ана, сенга мукофот,
Мана, сенга мукофот.
Ана, зоғорабалиқ,
Мана, зоғорабалиқ.

ШЕР:

Етар, полвон! Бўлади!
Йўқса ҳаром ўлади.

ҚУЁНЖОН:

(Майманчак ортидан пуфакни қимирлатиб)

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

БҮРИ:

(Бир сапчиб тушади)

Ваҳ! Қанақа маҳлуқ бу?
Мунча семиз, ёғлиқ бу?

(Тисарилиб, Айиққа қапишади).

АЙИҚ:

Э, нари тур, ёпишқоқ!
Шудир ўша топишмоқ.

ШЕР:

Хўш, шунақа маҳлуқни
Қўрганмидинг илгари?

БҮРИ:

Бу — ё Ҳиндистонники,
Ё бўлмаса Булғори.

ҚУЕНХОН:

Қоринботир бўлса-чи?
Эшитганинг борми ҳеч?

БҮРИ:

(Бирдан Шерга ялиниб)

Мени қўшманг бу ишга,
Дуо қилай эрта-кеч...
Эзмаланиб мен аҳмоқ
Ўтирибман буёқда.
Қаттиқ бетоб ётибди
Ойим шўрлик уёқда.

(Кетмоқчи бўлади)

ШЕР:

Қимирлама жойингдан!

АЙИҚ:

Ҳе, ўргилдим оингдан.

ҚУЕНХОН:

Бўривой, хуллас гап шу:
Қоринботир бўлса бу,
Қочсак, қувиб тутади,
Ҳамла қилсак, ютади.

БҮРИ:

Туриш учун бунда жим,
Керак бўлар мингта шим.

ҚУЕНЖОН:

(Яна пуфакни қимирлатиб товуш қилади).

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

БҮРИ:

(Баттар типирчилаб)

Балки сизлар маҳкумсиз
Бунга қурбон бўлишга.
Аммо йўқдир ҳаққингиз
Мениям ем қилишга!

АЙИҚ:

Жим бўл, бадбахт,
Босвол жаҳлингни.

ҚУЕНХОН:

Чора ўйла,
Ишлат ақлингни.

Бўри безовта аланглайди, туйқус диққати жамланади.

БЎРИ:

Ақлли зот келяпти, ана,
Битта қурбон кўпайди яна.

СИРТЛОН:

Ичдим Сувсар қонини,
Виждоним қани?
Олдим Каптар жонини,
Виждоним қани?
Бўғиб едим Бўғуни,
Виждоним қани?
Бўғиш, бўғиш ҳар куни!
Виждоним қани?

(Қўйнидан рўмолча олиб, кўзёшини артади).

АЙИҚ:

Ижодингни йиғиштир, ҳў виждонсиз,
Буёқда шоҳ ўтирибди имконсиз.

Сиртлон шошмасдан ўрнидан туриб, сиполиқ билан
Шерга яқин келади, хиёл таъзим қилади.

ШЕР:

Кимсан ўзинг? Мушукмисан?

СИРТЛОН:

(Сокин)

Мен Сиртлонман, хоқоним.

ШЕР:

Бунча тундсан? Қасбинг нима?

СИРТЛОН:

Ғазалхонман, хоқоним.

ШЕР:

Шоир бўлсанг, қалланг зўрдир?
Айтайинми топишмоқ?

СИРТЛОН:

Айтаверинг...
Шоҳнинг касби —
Шоирларга ёпишмоқ.

ШЕР:

Оёғиям йўқ,
Қулоғиям йўқ.
Қорни қанор,
Оғзи омбор.
Кўзи катта,
Думи латта.

АЙИҚ:

Топсанг — ҳай-ҳай!
Топмасанг — вай-вай!

СИРТЛОН:

Кириб келса оёқсиз,
Арзга бўлса қулоқсиз,
Мешга ўхшаса қорни,
Оғзи эслатса горни,
Ола кўринса кўзи,
Ортида — латга иси,
Бизга ойдек аён бу —
Шоҳ чиқарган фармон бу.

ҚУЕНХОН:

Ғапи тагдор, ақли зўр,
Афсус, ўзи сал қонхўр.

ШЕР:

(Айиққа)

Эшитдингми жавобин?

АЙИҚ:

Тортамиз-да танобин!

(Сиртлонга)

Шоир ука, қани, ёт,
Бир ёғдирай мукофот.

Сиртлон ётади. Ҳар гал белига таёқ тушганда гоҳи
сал инграйди, гоҳи чидам билан лаб тишлайди.

ШЕР:

Бас қил, полвон! Шоирнинг —
Танаси сал бўлар хом.

АЙИҚ:

Лекин баъзи шоирга
Қалтак ҳам берар илҳом.

СИРТЛОН:

(Туриб, Шер ва Айиққа миннатдор боқади)

Раҳмат сизга, жаноблар,
Сал тинчланди виждоним.
Қўп хўрладим ёт жонни,
Бир хўрланди ўз жоним.
Жоҳил бўлса хоқонинг,
Замонанг — бузуқ мактаб,
Ваҳший қилар шоирни
Тирикчилик деган гап.

АЙИҚ:

Тахтимизга душман бу,

Сўзи ўхшар қотилга.
Шуни ташлаб қочсак-чи
Анов Қоринботирга?

ШЕР:

Қоринботир шумикан,
Олдин аниқ билайлик.
Кейин, шоир-поирми,
Бир қурбонлик қилайлик.

ҚУЁНЖОН:

(Одатдагидек пуфакни панадан қимирлатиб)

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

СИРТЛОН:

(Қаттиқ таажжубланиб)

Ё алҳазар! Бу нима?
Ажинами ё ҳайвон?

БҮРИ:

Яқин борсанг, бир умр —
Тинч қўяр сени виждон.

ШЕР:

Дайдиб, шунча юрт кезиб,
Қўп илмни қилиб ёд,
Сен ҳам бундай махлуқни
Қўрмагансан ҳеч наҳот?

ҚУЁНХОН:

Бунинг тили бормаиди
Танишим кам демоққа.
Фақат баъзи дўстларин
Мажбур бўлган емоққа.

СИРТЛОН:

Етар! Жондан тўйиб кетдим!
Ҳақиқатан оғзим қон!

(Бирдан ҳазин тортиб)

Энди билдим, бу қон юқин
Ювиб бўлмас ҳеч қачон.
Қоринботир оч бўлса гар,
Ора қирай жонига.
Руҳим узр сўраб борсин
Қурбонларин ёнига.

ШЕР:

Шошма, шоир!
Ўз жонингдан
Сал кейинроқ қочарсан.
Ем бўп балки бу махлуқнинг
Иштаҳасин очарсан.
Иштаҳаси очилдими —
Бошқаниям қўймас соғ.

БҮРИ:

Четда шеър-пер тўқиб тургин,
Кенгашайлик биз тинчроқ.

Қаердандир ҳақканинг шақиллаши эшитилади. Чет-
даги дарахтнинг тепасига тикилганича Тулки кириб
келади.

ТУЛКИ:

(Юқорига овоз қилиб)

Салом, сулув Ҳаккахон,
Зап очилиб кетибсан.
Миллий лапар айтишда
Қарқуноқдан ўтибсан.
Кеча қирга борувдим,
Учраб қолдим амманга.
У десанг бир вазифа

Юклаб қўйди зиммамга.
Қилиб сенга васият,
Қасалим дея оғир,
Қайга нелар кўмганин
Санаб берди бирма-бир.
Кел, пастга туш айланай,
Атрофда кўн бетона.
Айтай амманг гапларин
Қулогингга янгиҳона.

(Юқоридан Ҳақканинг қанот қоққани эшитилади).

Ҳой, қаёққа қочяпсан?
Ғашлик солма дилимга...
(Сўнг ортидан мушт дўлайиб).
Ваҳ, ярамас!
Барибир —
Тушасан-ку қўлимга!

АЙИҚ:

Ҳу, ҳақкахўр! Ҳў, айёр!
Бери кел, лўливачча.

ТУЛКИ:

*(Шерни кўргач, бошқаларга парво ҳам қилмай, унинг
олдига келиб чўккалайди).*

Вой, кўрар кун бор экан,
Бардаммилар, Шер почча?

АЙИҚ:

(Келиб Тулкини туртади)

Почча танла ўйлаб зотингни,
Тўхтат ёлғон хушомадингни.

БҮРИ:

Ҳе, бошингда мингта бит юргур!

ҚҰЕНХОН:

Тилёғлама! Ҳу, турқинг қурғур!

СИРТЛОН:

Ҳа, фирибгар, қайда юрувдинг,
Қани менинг яшил дафтарим?

ТУЛКИ:

Тухмат қилма, дафтар меники,
Шеърлариям — менинг гапларим.

СИРТЛОН

(Атрофдагиларга)

Севгилимга ёзган покиза —
Шеърларимни ёйиб похолга,
Тунлар ўқиб берар эмиш бу
Бир жўжахўр ўғри Шоқолга.

(Тулкига ғижиниб)

Ҳозир сени бўғаман, маккор,
Тинчимайман ичмасам қонинг..

ШЕР:

Ҳовлиқмай тур! Буниям есанг,
Қийналади баттар виждонинг.

ҚҰЕНХОН:

Қўйиб беринг, ҳукмдор,
Есин бу ер ютгурни.
Еруғ дунё кўрганмас
Бундай нафси ўткирни.
Бир кун қари қўшнимга
Суллоҳланиб жавради.
Қино кепти ботқоққа,
Борайлик деб авради.
Ботқоқзорнинг киноси

Чиқиб қолди бепоеъ.
Мана, бир йил ўтдики,
Қайтгани йўқ гўл Қуён.

БҰРИ:

Шапкўр бобом бор эди,
Юарди кўп адашиб.
Шу Тулкидан кўздори
Олди қўйга алмашиб.
Суюнгандим ўшанда
Деб «Бобомга зўр бўлди».
Бобом дори қўйдию,
Кўзи тугал кўр бўлди.

АЙИҚ:

Ростин айтсам, хўжайин,
Кашмиридир бу Тулки.
Биз — худога қарашли,
У-чи — шайтоннинг мулки.
Бой бўласиз деганди
Фол очиб бу алдоқчи,
Эртасига уйимни
Уриб кетди қароқчи.

ТУЛКИ:

Мана, бўлдинг-ку вазир,
Бу бойлик эмасми, сур?

АЙИҚ:

Зўр фолчи бўлсанг, билдир,
Бошқа бир мисол келтир,

ТУЛКИ:

Юлдуз санаб билганман
Сиртлон қушни бўғишин.
Уч кун олдин айтганман
Укки тухум туғишин.

БУРИ:

Укки тилло туғмайди..
Булар — маълум нарсалар.

ТУЛКИ:

Тўнғизгаям зўр таъбир
Айтган эдим, масалан.

ШЕР:

Хўш, қанақа зўр таъбир?
Қисқароқ қилиб гапир.

ТУЛКИ:

Шоҳим, сизнинг ўлкангиз
Ботқоқликдан бўғи.
Нариги ёқ — одамлар
Қурган Шўро қишлоғи.
Яшар ўша қишлоқда
Тўнғизвойнинг холаси.
Унга қондош умуман
Ҳамма чўчқа боласи.
Борма дедим меҳмонга
Тушмай десанг турмага.
Қулоқ солмай борувди,
Қамашибди фермага.

ШЕР:

Лой-балчикқа беланиб
Юрар эди қўланса.
Наҳот ҳайвон ҳисоблаб,
У ифлосни қамашса?

ТУЛКИ:

Шоҳим, бизнинг ўрмонда
Мажлис кам-у, гўшт сероб.
Шўроларда, менимча,
Бу масала сал хароб.

БУРИ:

Шу боис ов қилишар,
Ҳар бирида тўрт милтиқ.

СИРТЛОН:

Овда юрмай, мол боқса,
Кўчар эди иш силлиқ.

ҚУЁНХОН:

Улар ёмон ўрганган
Тайёрини овлашга,
Сабзи экиб берсанг ҳам,
Эринишар кавлашга.

ШЕР:

Наҳот одам жонивор
Бўлса мундоқ бетайин?

АЙИҚ:

(Пуфакка ишора қилиб)

Орқада ёв турибди,
Кўп чалғиманг, хўжайин.

ШЕР:

(Пуфакка саросимали боқиб қўйиб Тулкига юзланади)

Ҳа, хўп, демак фолбинсан?
Номдормисан?

ТУЛКИ:

Жуда зўр!

ШЕР:

Агар чиндан зўр бўлсанг,
Топишмоқ бор, топиб кўр:

Оёғиям йўқ,
Қулоғиям йўқ.
Қорни қанор,
Оғзи омбор.
Қўзи катта,
Думи латта.

АЙИҚ:

Топсанг — ҳай-ҳай!
Топмасанг — вай-вай!

ТУЛКИ:

Бу топишмоқ қийинмас,
Нималиги муҳиммас:
Жонли бўлса — қулингиз,
Жонсиз бўлса — мулkingиз.

АЙИҚ:

Гўдак эмас жаноб Шер,
Гапга тўғри жавоб бер!

ТУЛКИ:

(Бир зум осмонга сирли тикилиб турган)

Ана!
Ана, Кал Юлдуз
Бирдан келтирди дарак.
Сеҳрли топишмоққа
Жавоб тайёр...
У — варрак!

АЙИҚ:

Эшак ҳам биладики,
Қориндор бўлмас варрак.

СИРТЛОН:

Юлдузингдан ўргилдим,
Бу каллами ё хамак?

БҮРИ:

Ҳозир битта туширсам,
Бошинг бўлади паррак.

ҚУЁНХОН:

Жиннилардек валдирар,
Тили худди тартарак.

ШЕР:

Тулкивойга бир ҳиммат қилиб,
Совғе? Ҳеринг кўпчилик бўлиб.

АЙИҚ:

(Таёқ билан солади)
Ана, сенга варрак!
Мана, сенга варрак!

Бошқалар ҳам тулкини тепкилай кетишади.

БҮРИ:

Ҳе, сендақанги табибдан ўргилдим. Мана, сенга кўздори!

СИРТЛОН:

Яшил дафтарим қани? Қани дафтарим деяпман?

ҚУЁНХОН:

Қари Қуённи ейиш мана бунақа бўлади!

ШЕР:

Бўлди! Совға кўп кетди,
Ногорачалиш бўпкетди.

Ҳайвонлар дўппослашдан тўхташади. Фақат Бўри эшит-
маганга олиб ураверади.

АЙИҚ:

Тұхтасанг-чи, Бұрижон,
Тепадан келди фармон.

Бұри ниҳоят тийилиб, Тулкига рижиниб боқади, жазава-
ланиб яна бир тепади.

БҮРИ:

Буниси пошшомиз учун!

ТУЛКИ:

(Иигламсираб)

Ожизларга кўрсатар
Емонлар ўз кучини.
Олволақол, вей, Бұри,
Энангнияам ўчини.

ҚҮЕНЖОН:

(Майманчак ортидан бақиради).

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

Пуфакни кўриб, Тулкининг энсаси қотади.

ТУЛКИ:

Вой-дод! Вой, бувижон! Бу нима?

ҚҮЕНХОН:

Билмайсанми, ўрмонда
Қоринботир юрганмиш.
Йўлбарснию қоплонни
Хаппа-хаппа урганмиш.
Шоҳим сенга бекорга
Айтгани йўқ топишмоқ.
Қоринботир шу бўлса,
Унда жуда иш чаток.

ТУЛКИ:

Кўзи бунча чақчайган,
Оғзи осмондан катта.
Бундай чоғда уй-уйга
Кетган маъқул албатта.

БҮРИ:

Қочсак, қувиб тутиши мумкин,
Ҳамла қилсак, ютиши мумкин.

АЙИҚ:

Қани, Тулки, унга яқин бор,
Қимни олдин еркин — фол очвор.

ТУЛКИ:

Бу маҳлуқда тил борми ўзи?
Эшитайлик бирон-бир сўзин.

СИРТЛОН:

Кўрамиз-да сени еворса,
Ажабмаски «Раҳмат!»—деворса.

ҚҮЕНЖОН:

(Панадан пуфакни қимирлатиб)

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!
Мени зимдан эрмаклаб
Ҳаддингиздан ошманглар.
Ҳозир қорним тўқроқдир,
Очгунича шошманглар.
Вақа-а-а!

Ҳайвонлар талвасага тушиб қолишади.

АЙИҚ:

(Пуфакка қўл қовуштириб)

Улуғ зотсиз, биламиз,
Нега эрмак қиламиз?
Эрмаклаган — ҳу Сиртлон,
Шуни енг, тили ёмон.

ҚУЕНЖОН:

Мени алдай олмайсан,
Битта Сиртлон жуда кам.
Роҳатланиб чайнайман
Ҳаммангизни қилиб жам.

ШЕР:

(Пуфакка таъзим билан яқинлашиб)

Кечиргайсиз...
ҳайронмиз
Таниёлмай ўзларин.

ҚУЕНЖОН:

Машҳур Қоринботирман!
Чиройлими кўзларим?

ШЕР:

О, нақадар чиройли!
Оғзингиз ҳам келишган...

ҚУЕНЖОН:

Унда таклиф этаман
Ичкаридан кўришга.

ШЕР:

Э, йўқ!
Раҳмат...
Бизларга
Ташқариси ҳам тузук.

ҚУЕНЖОН:

Демак айтмоқчисанки,
Ичкаариси сал хунук?
Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

ШЕР:

Уруш-жанжал бор жойдан
Кетармиш қут-барака.
Яхшилиқча келишсак
Бўлмайдими, жон ака?
Айтинг, сизга кимларнинг
Гўшти кўпроқ ёқади?
Оғзингизга ўзлари
Пода бўлиб оқади.

ҚУЕНЖОН:

Еб юраман асосан
Пошшо деган зўрларни.
Қисман ғажиб тураман
Турли ҳаромхўрларни.

ШЕР:

(Эсанкираб)

Бу оламда пошшо кам,
Ҳаромхўрлар бесаноқ.

ҚУЕНЖОН:

Битта пошшо юз мингта
Ҳаромхўрга тенг бироқ...
Сўзлаяпсан безиллаб
Пошшомисан дейман-да.
Чиқиб турсанг олдимдан,
Илож қанча, ейман-да.

(Пуфакни ирғишлатиб қимирлатади).

Вақа-а-а! Вақ-Вақа-а-а!

ШЕР:

(Орқага қочади).

Очофатни ушланглар,
Йўқса шоҳсиз қоласиз.
Ҳукумат хавф остида,
Қандай аҳмоқ подасиз?!

(Айиққа)

Э, сатқан полвон кет,
Қалтиратма оёқни.
Давлат сенга бекорга
Бермаган бу таёқни.

СИРТЛОН:

Арбобларга ҳукумат
Улашса ҳам таёқлар,
Садоқату ақлни
Топиб берар қаёқдан?

ҚУЁНЖОН:

Вақа-а-а! Вақ-вақа-а-а!

ҚУЁНХОН:

Вой дод! Куриди шўрим!
Зўр эдинг-ку, ҳой, Бўри!

ШЕР:

(Бўрига)

Доим қуён овлайсан,
Йиғиштир бу паст ишни.
Ана, сенга йириги,
Буюраман ғажииши!

БУРИ:

Текин кийиб, еб юрган

Аскарларни чақиринг.
Мен шунчаки фуқаро,
Ҳарбийларга бақиринг.

ТУЛКИ:

(Атрофдагиларни қайраб)

Қоринботир, менимча,
Емоқчилар пошшони.
Биз на шоҳ, на ҳаромхўр,
Қочворсак-чи осони?

ҚУЁНЖОН:

Вақа-а-а! Вақа-вақа-а-а! Биронтанг ҳам жойингдан
қимирлама-а-а!

Ҳайвонлар донг қотиб қолишади.

ҚУЁНХОН:

Вой-вой-вой! Ҳаммамизни еб қўяди шекилли?

ҚУЁНЖОН:

Қўрқма-а, ҳозир қорним тў-ў-қ. Сенларни очқаганим-
да ейма-а-н. Кўп-кўп ейман, тўп-тўп ейман! Вақ-вақа-а-а!

ҚУЁНХОН:

Э, хайрият, жим бўлди яна,
Аччиғига тегмай турайлик.
Қорни савил очгунга қадар
Бирон чора излаб кўрайлик.

Бу орада Қуёнжон пуфакни қолдириб, майманчак
ортдан ғойиб бўлади.

АЙИҚ:

Катталарнинг кўнглин олмоқ-чун
Бордир қирқ минг уч юз хил чора.

СИРТЛОН:

Шундан Айиқбопи — итоат,
Бўрибопи — олқиш ва пора.

ТУЛКИ:

Ўзингбопин айтмадинг бироқ.

СИРТЛОН:

Менбопими?
Чидаб яшамоқ!

ҚУЁНЖОН:

(Бошқа ёқдан кириб)

Очиқ мажлис бўляпти, чоғим...
Ассалому алайкум, шоҳим.

ҚУЁНХОН:

Қоч, укажон!
Биз ёққа
Қоринботир кепқолди.
Дастидан бу ўрмонда
На ҳайвон, на чўп қолди.

ҚУЁНЖОН:

Ие, опа, бежо-ку кўзинг,
Тушунмадим, қайтар-чи сўзинг.

БҲРИ:

(Қуёнхонга)

Чўчитворма душманни беҳос,
Бақирмасдан гапир, илтимос.

ҚУЁНХОН:

(Укасига паст товушда)

Қулоғингга чалинмагани
Қоринботир деган очофат?
Ҳаммамизни ёмоқчи бўлиб
Турар, ана, ўша касофат.

ҚУЁНЖОН:

(Пуфакка парвосиз боқиб)

Ие, яна қайдан келди бу,
Илгариям тўқнашувдик бир.

ҚУЁНХОН:

Ўшанда зап омон қолибсан,
Яратганга минг қатла шукур.

ҚУЁНЖОН:

Қўрқма, опа, биласан ўзинг,
Таквандодан таълим олганман.
Пайти келса, бундан зўрларни
Қувиб юриб роса солганман.

Теваракдаги ҳайвонлар бирдан жонланишади.

ТУЛКИ:

(Пуфакка олазарак боқиб қўйиб)

Ҳой, Қуёнжон, секинроқ гапир...

БҲРИ:

Гапинг ростми, барака топкур?

АЙИҚ:

Шуни енгсанг, бераман асал.

СИРТЛОН:

Бағишлашим мумкин мен ғазал.

ШЕР:

Иккиланма, азамат жангчи,
Розиман, шу баттолни янчи!

ҚУЕНЖОН:

Қилмади-ку менга ёмонлик,
Мен ҳам унга бердим омонлик.
Кетдик, опа, бизга тегмас у...

(Бошқаларга қараб)
Сизларниям... балки емас у.

БУРИ:

Тўхта, ука!

ТУЛКИ:

Шошма, азамат!

СИРТЛОН:

(Тулкига)

Бас қил!
Ҳадеб ялинмоқ уят.

АЙИҚ:

Шоҳим сенга бермоқчи унвон...

ШЕР:

Лашкарбошим бўлгин, паҳлавон!

ҚУЕНЖОН:

Бе-е, аскаринг жуда бетаъсир.

ШЕР:

Ҳа, майлига, қиламиз вазир.

ҚУЕНЖОН:

Э, йўқ.
Опа, кетдик...

ШЕР:

Тўхта! Қайт!
Унда ўзинг тилагингни айт.

ТУЛКИ:

(Шивирлаб)
Товуқхона калитин сўра.

БУРИ:

Зўр қизи бор, куёв бўл, жўра.

СИРТЛОН:

Маҳбусларга озодлик берсин,
Шоирларни тергамай юрсин.

АЙИҚ:

Тезроқ ишлат каллани, шоввоз.

ШЕР:

Ҳеч тортинма бўлса илтимос.

ҚУЕНЖОН:

Мен илтимос қилмайман,
Битта қатъий талаб бор.
Дарё билан ботқоқнинг
Ўртасида дала бор.
Бир томони чакалак,
Бир томонда ўпқонлар.
Яшар унда қуёну
Бошқа майда ҳайвонлар.
Шу бугундан йиртқичлар
Ўрмонидан чиқмасин.

Бизнинг жойга ҳеч қачон
Қайтиб тумшуқ тикмасин.
Отамерос юртимиз
Бўлса эркин, мустақил.
Юмдалашмай очликдан
Яшар эдик шод, аҳил.

ҚУЁНХОН

Майда ҳайвонларга озодлик! Булоқ ва майсалар
Қуён ва Бўрсиқларга! Йўқолсин йиртқичлар ҳокимияти!

ШЕР:

(Қуёнжонга)

Ҳал қиламиз буни тинч,
Ортиқча бош қотирма.

(Қуёнхонга пуфакни кўрсатиб)

Фақат, ташқи душманга
Эшиттириб бақирма.

ҚУЁНЖОН:

Шу гап — гапми, ҳукмдор?

ҚУЁНХОН:

Қасам ичсин! У—маккор!

ШЕР:

Ўз сўзимда турмасам,
Ноёб думим узилсин,
Пайхон бўлсин чорбоғим,
Янги қасрим бузилсин.

ҚУЁНЖОН:

Шоҳга битта боғ нима,
Мингтасига ўт қўяр.

Агар қасри бузилса,
Уни яна эл қураб.

ШЕР:

Жон ҳаққи онт ичайми?
Унда бўйним эшилсин.
Овчи отиб, пўстиним
Қирқ жойидан тешилсин.

ТУЛКИ:

Ишонавер қасамга,
Гувоҳмиз-ку мана биз.

БУРИ:

Ҳа, шоҳимиз инсофсиз,
Лекин эмас ғаламис.

ҚУЁНЖОН:

Майли, унга ишониб,
Душман билан олишай.
Ўз юртимнинг эрки деб,
Аёв билмай солишай.
Қани, ётинг!
Сизларни
Ёв дамига тортмасин.
Улгуржи бу овқатдан
Кучи баттар ортмасин.

ШЕР:

Буюраман ётишни,
Чақиртошдек қотишни!

(Ҳамма ётади).

ҚУЁНЖОН:

Мен томонга қараманг,
Чақнамасин кўзингиз.

Жанг пайтида чалғисам,
Зарар кўрманг ўзингиз.

ШЕР:

Буюраман ҳаммага,
Думлар пастга тугилсин.
Сиёсий жанг вақтида
Очиқ кўзлар юмилсин.

Қуёнжон ҳайқириб пуфакка ташланади, сўнг ўзи
Қоринботир бўлиб наъра тортади. Ўзининг юзига ўзи
тасур-тусур шapatiлайди, бир ҳайқириб, бир вақиллаб
ерда юмалайди, кийимларини йиртади. Ҳар галги бақи-
риқларда ҳайвонлар ётган жойларида чўчиб-чўчиб ир-
ғишлашади. Қуёнжон гоҳ ўз овозида, гоҳ Қоринботир
бўлиб бақира кетади.

ҚУЁНЖОН:

- Мана сенга, очкўз! Мана сенга, ишкамба!
- Вақа-а! Вақ-вақа-а-а! Ей-а-а-а!
- Бировнинг юртига босиб келиш мана бунақа бўла-
ди!
- Гўшингни титворама-а-н! Ҳаммангни ютворама-а-н!
- Келиб-келиб сендан қўрқаманми? Таквандо қана-
қалигини бир кўриб қўй! Мана!
- Вақа-а-а! Жағимга тепма-а-а!
- Ҳа-а, қалайсан энди? Панжамга илиндинг-ку. Хи-
риллама, қўрқоқ.
- Жон Қуёнполвон, мени бўғма-а! Энди сенга тег-
майма-а-н, душманларингни еб юраверама-а-н. Вақа-а-а!
Қўйво-о-р, илтимос қилама-а-н!

Ётганлар бирин-сирин хиёл бош кўтаришиб, жанг-
гоҳ томонга қарамасдан бақаришади.

БҮРИ:

Ишонмагин, Қуёнжон,
Елғончининг сўзига.

ТУЛКИ:

Ғирт японча усулда
Қўлингни тик кўзига.

ШЕР:

Қоринботир то ҳаёт,
Юртинг бўлолмас озод.

АГИҚ:

Қуёнларга озодлик!
Эркин бўлсин Бўрсиқлар!

СИРТЛОН:

Ҳамма минбар — шоирга,
Ениб битсин тўсиқлар!

ШЕР:

Ана, эшит, Қуёнжон,
Оддий халқнинг қаҳрини.

ҚУЁНХОН:

Суғуриб ол қорнидан
Элнинг ҳамма жабрини.

ҚУЁНЖОН:

(Пуфакни оёқлари орасига қисади).

- Вақ-вақа-а-а! Хр-р... Мени қўйво-о-р! Хр-р, хр-р!
- Ялинма, қонхўр! Энди мендан қутулиб бўлсан!
Мана сенга!

(Бармоғини қаттиқ ниқтайди, пуфакни ёради).

Пақилдоқ овоздан қўрқиб, ҳайвонлар ҳар томонга
думалаб кетишади.

ТУЛКИ:

Тишчиликми, ҳў Қуёнжон,
Қарийверсак майлими?

ҚҰЕНЖОН:

Ҳа, туринглар,
бошлаймиз
Ғалабанинг сайлини.

(Ҳайвонлар ишониб-ишонмай ўринларидан туршишади. Қуёнжон латта думни ушлаб, пуфак қолдиғини кўрсатади).

Мана, ўша очкўзнинг
Қорнин шартта ёрвордим.

БҰРИ:

(Яланиб)

Қани ичак-чавоғи?

ҚҰЕНЖОН:

Шу тупроққа қорвордим.

ТУЛКИ:

Уре-е-й!
Яша, Қуёнжон!

БҰРИ:

Таквандонг бўлсин омон.

СИРТЛОН:

Мени асрадинг,
Демак —
Ватанга шоир керак.

ҚҰЕНХОН:

Кел, босайин бағримга,
Айланинг сен фаҳримга.

Ҳайвонлар Қуёнжонни бир-бир қуча бошлайдилар.

Шер табриклашга ошиққан Айиқни тўхтатади.

ШЕР:

Ҳа, маймоқвой, йўл бўлсин?

АЙИҚ:

Табриклайлик ғилайни.

ШЕР:

Битта чувриндини-я?
Бу гапингга ўлайми?
Мана, мени табрикла,
Лақиллатдим Қуённи.
Шунчаки пуч ваъдамга
Енгиб берди душманни.

Қуёнжон ҳайвонлар билан кўришаётиб Шер ва Айиқ томонга зийракланиб боқади. Уларнинг нияти бузилганини сезиб, атрофдагиларга баланд товушда гапирди.

ҚҰЕНЖОН:

Дўстлар, ҳозир ортиқча
Қувонишга ўрин йўқ.
Қоринботир ўларкан,
Менга қараб урди дўқ.

ТУЛКИ:

Нима деди у аблаҳ?

БҰРИ:

Гапир қилмасдан илҳақ.

ҚҰЕНЖОН:

Қасд олгани келармиш
Укаси Қовоқботир.

АЙИҚ:

(Шерга шипшийди)

Бу гапини эшитиб
Бўпқолдим-ку хавотир.

ШЕР:

Ҳа, чамаси ҳозирча
Ўзгаради режамиз.
Майли, ўша даладан
Вақтинчага кечамиз.

АЙИҚ:

Ким бўлмайин деса гўшт,
Тезде четга қочсин, пўшт!
Табриклашга атайин
Келмоқдалар хўжайин.

ШЕР:

(Қуёнжонга яқинлашиб)

Бўпти, митти юртингга
Эркинлик бердим, укам.
Шу томонда турса бас
Чегарамиз мустаҳкам.
Қовоқботир кепқолса,
Бир ўйлашиб кўрамиз.
Олий Кенгаш хўп деса,
Сенга ёрдам берамиз.

(Елкасига қоқиб)

Хўп, ҳозирча омон бўл.

АЙИҚ:

Ҳар доим биз томон бўл.

Бошқалар ҳам хайрлашиб кета бошлашади.

БҮРИ:

Иўйма мени ёмонга,
Баъзан кептур меҳмонга.

ТУЛКИ:

Ўтсанг Шўро қишлоққа,
Салом деб қўй Бобоққа.

СИРТЛОН:

Эҳ, Қуёнжон, қанийди
Сен томонда яшасам.
Йиртқиқликдан қутулиб,
Янги ҳаёт бошласам.

Ҳамма кетиб, опа-ука ёлғиз қолишади:

ҚУЁНЖОН:

Қалай бўлди, опажон,
Бошладимми барини?

ҚУЁНХОН:

Қўрмайсан деб юрардим
Мўйловингдан нарини.
Лекин менинг юрагим
Тепди кўп така-пука.
Найрангимиз ўтмаса,
Ҳалок бўлардик, ука.

ҚУЁНЖОН:

Ахир ўлсак арзийди
Юртимизнинг эрки деб.
Бугунги кун шавқию
Келажакнинг кўрки деб.

ҚУЁНХОН:

Ҳа, энди ҳар кунимиз
Бир биридан чароғон

ҚУЁНЖОН:

Юрагимни барибир
Тирнаяпти бир армон.

ҚУЁНХОН:

Қандай армон?

ҚУЁНЖОН:

Эҳ, опа,
Қўнглим — шўрлик отамда.
Ўз юртида қисиниб,
Яшаб ўтди мотамда.

ҚУЁНХОН:

Сендай мардни яратди,
Шудир отамнинг бахти...
Қўй, укажон,
Шу тобда
Йиғлашнинг эмас вақти.
Жар солайлик баралла,
Бутун юртга таралсин!

ҚУЁНЖОН:

(Қайта руҳланиб)

Бошлансину рост ҳаёт,
Ростгўй тарих яралсин!

ҚУЁНХОН:

Муборак бўлсин, ука,
Янгича ҳаво, шодлик.

ҚУЁНЖОН:

Муборак бўлсин, опа,
Мустақиллик, озодлик.

Бир-бирларини қаттиқ қучганларича туриб қоладилар.

ПАРДА

1990 йил, Тошкент.